

Handläggare: Christer Knutås
Telefon: 08-508 301 77

Till
Kyrkogårdsnämnden
2009-06-15

Dnr 30-1240/05

Ärendenummer

10

Kapellens utnyttjande, svar på ärende för beredning från Magnus Jarnling (MP) och Bo Johnsson m fl (S).

Förslag till beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner redovisningen.

Mats Larsson
Förvaltningschef

Christer Knutås
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen redovisar i detta ärende nyttjandet av våra begravningskapell. Ur redovisningen kan utläsas en alltmer kundanpassad och effektiviserad användning av kapellen utifrån efterfrågan, energiförbrukning mm. Den utvecklingen kommer att fortsätta. Våra kapell är numera ett alternativ till Svenska kyrkans lokaler i samband med begravningsceremoni inte längre ett komplement. Förvaltningen avvisar en mer allmän uthyrning av kapellen på tider de inte används. Däremot är förvaltningen positiv till att fortsätta använda kapellen för musikarrangemang vid vissa särskilda tillfällen exempelvis Allhelgonahelgen. Kapellen är också en viktig del av den guidade visningsverksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom den tekniska avdelningen och behandlats vid förvaltningsgrupp 2009-06-04.

Bakgrund

Kyrkogårdsnämnden behandlade 2005-12-06 en utredning av förvaltningen avseende kapell som nyttjas för begravningsceremonier. Utredningen var ett svar på ett uppdrag från nämnden i december 2004 vid beslut om verksamhetsprogram för år 2005. I utredningen utlovades att förvaltningen skall återkomma med redovisning av alternativ användning samt en redovisning av två års erfarenhet.

Nämndens beslut 2005-12-06 innebar, ett första steg till anpassning av utbud och efterfrågan, att sex kapell inte skulle upplåtas med fasta ceremonitider utan föras över till ett ”stand by-läge”. De kapell som föreslogs hanteras på detta sätt var Skogskapellet, Sandsborgskapellet, Västberga kapell, Rosens kapell samt kapellen på Hässelby begravningsplats och på Galärvarvskyrkogården.

Magnus Jarnling (MP) och Bo Johnsson m fl (S) återkom i frågan vid kyrkogårdsnämndens sammanträde 2007-12-12 med ett ärende för beredning.

”Kyrkogårdsnämnden behandlade 2005-12-06 en utredning av förvaltningen avseende kapellen. Utredningen var ett svar på ett uppdrag från nämnden i december 2004 vid beslut om verksamhetsprogrammet för år 2005. Vad gäller alternativ användning av kapellen skall förvaltningen återkomma med redovisning. Nämnden önskar att såväl nationella som internationella, negativa och positiva, användningar redovisas. Nämnden önskar också en redovisning av två års erfarenheter enligt det beslut som fattades i 2005”.

Förvaltningens redovisning

Förvaltningen redovisar i detta ärende nyttjandet av våra begravningskapell utifrån ett antal olika perspektiv: begravningsbyråbranschens och kundernas behov, underhållsbehov av fastigheterna, energieffektivisering, alternativ användning etc. Internationella och andra nationella erfarenheter har inte utretts utan ärendet avgränsas till förhållandena inom Stockholms kyrkogårdsförvaltning.

Kapell- och ceremoniverksamhet med hög kvalitet

Under våren 2007 sjösattes en ny enhet inom förvaltningen som specialiserar sig på värdskapet i kapellen och urngravsättningar. Enhetens personal arbetar tillsammans med begravningsbyråer, officianter, florister och organister. Enheten har högt kundfokus och är mycket service- och kvalitetsmedvetna. Enheten har införskaffat fast och portabel musikutrustning till ett flertal kapell så att anhöriga har möjlighet att spela medhavd önskad musik. Det finns även möjlighet att i några av förvaltningens kapell spela pianomusik på införskaffat digitalpiano. Den höga kvaliteten i våra kapell i samband med begravningsceremonier gör att våra kapell är attraktiva och ett utmärkt alternativ till Svenska kyrkans lokaler.

Statistik

Nedan redovisas den senast tillgängliga statistiken över antalet begravningsceremonier

Begravningsplats	Kapell	2004	2005	2006	2007	2008
Norra begravningsplatsen	Norra kapellet	346	387	195	327	252
	Stora gravkoret	52	44	129	56	57
Galärvarvskyrkogården	Galärvarvskapellet	9	19	17	9	23
Sandsborgskyrkogården	Sandsborgskapellet	88	74	58	48	27
Skogskyrkogården	Heliga Korsets kapell	284	209	250	155	145
	Hoppets kapell	1 008	871	823	836	810
	Trons kapell	714	714	678	702	695
	Uppståndelsekapellet	179	161	166	104	119
	Skogskapellet	133	126	140	164	250
	Uppst/Heliga korset				138	63
Västberga begravningsplats	Västberga kapell	30	12	25	12	12
Räcksta begravningsplats	Rosens kapell / Liljans kapell	380	422	373	396	382
Totalt		3 223	3 039	2 801	2 947	2835

Av statistiken kan utläsas att antalet ceremonier i nämndens kapell inte längre minskar utan legat på samma nivå de tre senaste åren. Detta ska också ses mot bakgrund av att antalet avlidna/år under motsvarande period minskat med ca 400 avlidna/år i Stockholm. Den satsning som förvaltningen gjort på Skogskapellet med organist, kapellvärd och ökade antal tider för bokning har gett effekt. Skogskapellet har blivit mycket populärt och förvaltningen ser nu också över hur vi ytterligare skall kunna utöka antalet ceremonitider i detta kapell.

Galärvarvskapellet nyttjas nu, förutom vid begravningsceremoni, även som samlingslokal före gravsättning i askgravplatsen på Galärvarvskyrkogården.

Det finns anledning att tro att andelen ceremonier i förvaltningens lokaler kan komma att öka. Det beroende bland annat på att

- andelen stockholmare som är med i Svenska kyrkan är nu nere i 60 % och fortsätter att minska
- förvaltningens kapell nu är ett alternativ till begravningsceremoni i kyrkan, tidigare ett komplement
- ökad lyhörddhet och serviceinriktning mot begravningsbyråer/kunder

- attraktiva lokaler och hög kvalitet i samband med ceremonier

Kapelltider

Efterfrågan av ceremonitider i våra begravningskapell är störst i slutet av veckan . Ceremonitider i början på veckan är inte lika attraktiva

Det kapell som inte regelbundet finns bokningsbart med kapellvärd och organist är numera endast Västberga kapell. Galärvarvskapellet och Hässelby kapell är bokningsbara under endast en dag i veckan och utan organist. Övriga kapell förutom Trons och Hoppets kapell på Skogskyrkogården är bokningsbara med kapellvärd och organist under delar av veckan. Förvaltningen försöker prioritera kundernas/begravningsbyråernas önskemål med bokningsbara tider i slutet av veckan och speciellt fredagar. Dock finns begränsningar i personella resurser för att tillmötesgå dessa önskemål fullt ut.

Sommarkapell

Under de senaste åren har Sandsborgskapellet och Hässelby kapell gjorts om till ”sommarkapell”. Det betyder att kapellen är stängda för begravningsceremonier mellan nov. t.o.m. april. Kapellens innetemperatur regleras ned till endast underhållsvärme. Åtgärden har medfört att förvaltningen radikalt har kunnat minska kostnaderna för uppvärmning för dessa två kapell.

Dialog med begravningsbyråbranschen.

Under år 2006 startades på nytt ett samarbete med begravningsbyråbranschen i alla de frågor som rör begravningsfrågor i staden. Dialogen mellan förvaltningen och begravningsbyråerna har fortsatt i konstruktiv och positiv anda med regelbundna möten. Tillsammans bär vi ”nollvisionen”, att inga fel eller avvikelser som drabbar tredje person vid begravningsceremoni eller gravsättning ska uppkomma. Frågor som diskuterats under året var bl.a. hur våra kapell ska nyttjas och förbättras.

En fråga som avhandlats var om begravningsbyråerna var intresserade av att ta över driften av ett kapell, exempelvis Sandsborgskapellet. Svaret var att intresse fanns men att lokalerna då måste göras i ordning så att personallokaler i kapellen kan användas med krav på moderniteter som inte finns idag. Samtliga av förvaltningens kapell lyder under kulturminneslagen och sådana radikala ingrepp i fastigheterna kräver både tillstånd och i så fall mycket stora investeringar. Underhållsansvaret för fastigheten kommer i vilket fall att vara kvar på förvaltningen. Förvaltningen ser inte att en sådan investering är ekonomisk lönsam

varken på lång eller kort sikt. Under rådande tider med begränsade ekonomiska resurser avvisar förvaltningen därför förslaget.

Guidnings- och visningsverksamhet

Under de senaste åren har förvaltningen inlett och utökat samarbete med Stockholms Stadsmuseum avseende guidade visningar på våra begravningsplatser. I början var det Världsarvet Skogskyrkogården som var huvudattraktion men sedan hösten 2008 visas också Norra begravningsplatsen. Vid de guidade visningarna är givetvis våra kapell en viktig del och då inte minst kapellen på Skogskyrkogården. Allmänna visningar sker på helger när inte lokalerna används för begravningsceremonier. Särskilt bokade visningar sker vardagar på sena eftermiddagar efter att ordinarie ceremonier avslutats. Visningar och guidningar kan även ske dagtid men får då naturligtvis inte störa begravningsceremonierna.

Korttidsuthyrning

Korttidsuthyrning av våra kapell för exempelvis kör-, musik- eller annan kulturell verksamhet har diskuterats i förvaltningen. Förvaltningen bedömer att en sådan verksamhet inte går att genomföra utan tillsyn. Uthyrningsverksamhet kräver att vaktmästare anställs för tillsyn på obekvämt arbetstid och att städbolag anlitas för att garantera att lokalerna är städade när de ska användas i ordinarie verksamhet. Förvaltningen avvisar därför ett sådant förslag.

Våra kapell och begravningsplatser används i viss utsträckning av filmindustrin i samband med inspelning av sekvenser som handlar om begravning etc. Uthyrningen av våra kapell mm. till filmindustrin inbringar en mindre intäkt som täcker förvaltningens kostnader

Konserter mm.

Förvaltningen anordnar konserter i flera av kapellen i samband med Allhelgonahelgen men även vid enstaka träffar med begravningsbyråer/branschen. Förvaltningen har också påbörjat planeringen av FN-dagen lördagen den 24 oktober som kommer att uppmärksammas på Världsarvet Skogskyrkogården. Kapellen på Skogskyrkogårdens planeras att nyttjas vid detta evenemang.

Renoveringar

Flera av förvaltningens kapell är gamla och inom snar framtid också i behov av renoveringar. Under 2010 renoveras grunden och fasaden på Uppståndelsekapellet på Skogskyrkogården. Under de perioder som kapell renoveras måste förvaltningen samtidigt tillgodose behovet av ceremonikapell. Det sker genom att tillhandahålla de övriga av förvaltningens kapell som finns till förfogande.

Energieffektivisering

Under 2007 och 2008 har det installerats luftvärmepumpar i Västberga kapell och Stora Gravkoret. Båda dessa kapell har direktel som uppvärmningsalternativ. Förvaltningen har planerat för att under de närmaste åren installera basvärmeförsörjning med bergvärmealternativ för Norra Kapellet.

I övrigt har förvaltningen under 2007 kartlagt energiförbrukningen för samtliga fastigheter. Kartläggningen medförde att ett genomförandeprogram för att få ner värmekostnaderna startade och i kapell som inte nyttjas regelbundet tar förvaltningen ner temperaturen till underhållsvärme under de perioderna med möjlighet till att snabbt uppnå behaglig värme vid ceremonitillfällen.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner redovisningen.

Bilaga: Kapellens utnyttjande, ärende för beredning
